

Aan de gemeenteraad

Onderwerp:

Referendumverordening

Beslispunten:

De Referendumverordening Houten overeenkomstig bijgevoegd ontwerpbesluit vast te stellen.

Inleiding:

In de raadsvergadering van 27 september 2005 is de motie van Houtens Belang en D'66 aangenomen waarin het college wordt opgedragen om zo mogelijk in het vierde kwartaal van 2005 een gemeentelijke referendumverordening ter besluitvorming aan de raad voor te leggen. In het kader van de besluitvorming heeft de commissie Bestuur zich in haar vergadering van 6 december 2005 opiniërend uitgelaten over zeven aan haar voorgelegde vragen betreffende de referendumverordening. De door de commissie gemaakte keuzes zijn in bijgaand conceptraadsbesluit verwerkt.

Beoogd effect:

Het creëren van de mogelijkheid dat kiesgerechtigden zich via een raadplegende volksstemming uitlaten over voorgenomen besluiten van de raad.

Argumenten:

Voor een groot gedeelte zijn de argumenten om de referendumverordening zoals bijgaand te concipiëren, gelegen in de beantwoording van de zeven vragen die het college op 6 december 2005 in het kader van een opiniërende discussie aan de commissie Bestuur heeft voorgelegd.

Daarnaast is, mede aan de hand van de in 2001 aan de raad voorgelegde concept-referendumverordening (zie startnotitie met bijlage) en verordeningen van andere gemeenten gezocht naar een logische procedure met termijnen die enerzijds lang genoeg moeten zijn om kiesgerechtigden voldoende gelegenheid te geven voor het verzamelen van handtekeningen (zowel in de inleidende fase als in de steunverwervingsfase) en het voeren van campagnes alsmede voor een degelijke organisatie van een referendum en anderzijds niet dusdanig lang moeten zijn dat zij het besluitvormingsproces te zeer vertragen.

Hieronder worden de aan de commissie Bestuur voorgelegde vragen herhaald en de beantwoording daarvan weergegeven. Tevens wordt aangegeven in welke concrete voorstellen in bijgaande concept-referendumverordening de beantwoording heeft geresulteerd.

Vraag 1

Op wiens initiatief kan een referendum worden gehouden?

- a. op initiatief van de raad;
- b. op initiatief van de kiesgerechtigden;
- c. op initiatief van de raad en van de kiesgerechtigden.

Beantwoording

Uit de opiniërende discussie is naar voren gekomen dat de raad in meerderheid is voor een referendum op zowel initiatief van de raad als op initiatief van kiesgerechtigden.

Gemaakte keuze

Zie artikel 3 lid 1 en artikel 4 en volgende van bijgaande conceptverordening: het houden van een referendum is zowel op initiatief van de raad als op initiatief van kiesgerechtigden mogelijk.

Vraag 2

Indien kiesgerechtigden een verzoek tot het houden van een referendum kunnen indienen, welke drempels wilt u hanteren bij de inleidende en definitieve verzoeken van kiesgerechtigden?

- a. de drempels van de Tijdelijk referendumwet zoals deze in de notitie zijn genoemd;

- b. absolute aantallen inwoners, te weten ... kiesgerechtigden bij een inleidend verzoek en ... kiesgerechtigden bij een definitief verzoek.

Beantwoording

Uit de opiniërende discussie is naar voren gekomen dat de meningen over het vereiste aantal kiesgerechtigden uiteen lopen van lage drempels (75 respectievelijk 750) tot relatief hoge drempels overeenkomstig de Tijdelijke referendumwet.

Gemaakte keuze

Gelet op het feit dat er in de raad mogelijk een meerderheid te vinden is voor de drempels van de Trw is in bijgaand concept gekozen voor die drempels, te weten voor een inleidend verzoek 0,7 % van het aantal kiesgerechtigden met een maximum van 200 en voor een definitief verzoek 7% van het aantal kiesgerechtigden met een maximum van 2.250 (zie artikel 5 lid 1 respectievelijk artikel 8 lid 1).

Vraag 3

Wordt een referendum gehouden:

- a. vóórdat besluitvorming in de raad heeft plaatsgevonden (niet-correctief) of
b. nadat de raad een besluit heeft genomen (correctief)?

Beantwoording

Uit de opiniërende discussie is naar voren gekomen dat in de raad een absolute meerderheid te vinden is voor een niet-correctief referendum, dat wil zeggen een referendum over een voorgenomen besluit.

Gemaakte keuze

In de conceptverordening is uitgegaan van een referendum over een voorgenomen besluit van de raad (zie met name artikel 9).

Vraag 4

Gaat uw voorkeur uit naar:

- a. het instellen van een referendumcommissie of
b. het niet instellen van een referendumcommissie?

Beantwoording

Uit de opiniërende discussie is naar voren gekomen dat in de raad een meerderheid te vinden moet zijn voor het instellen van een permanente referendumcommissie.

Gemaakte keuze

In bijgaand concept is voorzien in de instelling van een permanente referendumcommissie (zie artikelen 10 en 11).

Vraag 5

Wilt u aangeven welk percentage van de kiesgerechtigden moet hebben deelgenomen aan het referendum wilt u het als geldig beschouwen?

Beantwoording

Uit de opiniërende discussie is naar voren gekomen dat het meest aannemelijk is dat de raad in meerderheid kiest voor een laag opkomstpercentage van 30%.

Gemaakte keuze

In artikel 16 van bijgaand concept is een percentage van 30 opgenomen.

Vraag 6

- a. Wilt u besluiten uitsluiten van het houden van een referendum?
b. Zo ja, kunt u zich vinden in de lijst van besluiten zoals die in deze startnotitie is vermeld of wilt u een andere lijst van uitgezonderde besluiten?

Beantwoording

Uit de opiniërende discussie is naar voren gekomen dat in de raad een absolute meerderheid te vinden is voor de lijst van weigeringsgronden zoals opgenomen in de startnotitie. Blijkens het verslag van de commissievergadering heeft één commissielid aangegeven dat bij de uitsluiting van voorgenomen besluiten die hun grondslag vinden in een eerder genomen beslissing waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden de zinsnede 'of kon worden gehouden' niet rigide moet worden uitgelegd.

Gemaakte keuze

Onder artikel 3 lid 2 van bijgaande conceptverordening is de in de startnotitie opgenomen lijst van weigeringsgronden overgenomen. In de toelichting op de conceptverordening is tegemoetgekomen aan hiervoor vermeld commentaar.

Vraag 7

Worden er op verzoek kosten (lees: gelden) beschikbaar gesteld aan derden?

Beantwoording

Uit de opiniërende discussie is naar voren gekomen dat in de raad een absolute meerderheid te vinden is voor het beschikbaar stellen van een kostenvergoeding aan derden.

Gemaakte keuze

In de conceptverordening is opgenomen dat de raad het budget vaststelt dat beschikbaar wordt gesteld voor voorlichting over en de organisatie van het referendum (zie artikel 12 aanhef en onder c). De raad kan hieraan voorafgaand advies inwinnen van de referendumcommissie (zie artikel 11 lid 2 onder c).

Voor een nadere inhoudelijke toelichting per artikel wordt verwezen naar de toelichting bij de conceptverordening.

Communicatie:

Externe communicatie:

- Burgers informeren via de reguliere voorlichtingsmiddelen, zoals folders (bijvoorbeeld 'Ken uw recht'), de gemeentegids en de website (verordening in BIS en afzonderlijk informatief item).

Interne communicatie:

- Verordening via BIS op Intranet plaatsen.
- Afzonderlijk informatief artikeltje via homepage op Intranet plaatsen.
- Medewerkers informeren in bijvoorbeeld het juridisch overleg en handhavingsoverleg.

Zie ook onder Voortgang.

Financiën:

Aan de vaststelling van de verordening zijn geen kosten verbonden.

In de startnotitie is nader inzicht gegeven in de kosten van het houden van een referendum in de gemeente. Omdat niet bekend is of en wanneer er een referendum wordt gehouden en of het referendum dan samenvalt met algemene verkiezingen, wordt voorgesteld geen kosten in de begroting te reserveren. Op het moment dat een referendum aan de orde is, zal de raad een budget vaststellen (zie artikel 12 aanhef en onder c van de conceptverordening).

Voortgang:

- Als de raad de referendumverordening heeft vastgesteld, zal deze op de gebruikelijke wijze gepubliceerd worden in het Houtens Nieuws en in het digitale systeem van bestuurlijke stukken (BIS).
- Er dient vervolgens een permanente referendumcommissie benoemd moeten worden. Hiertoe zal te zijner tijd aan college en raad een afzonderlijk voorstel voorgelegd worden.
- Verder zal bij de bekendmaking van de commissieagenda's in het Houtens Nieuws voortaan een tekst betreffende de mogelijkheid om een referendum te houden opgenomen moeten worden.
- De afdeling Burgerzaken zal voorbereid moeten zijn op een eventueel te houden referendum; in elk geval zal de afdeling formulieren beschikbaar moeten hebben waarmee kiesgerechtigden een inleidend respectievelijk definitief verzoek kunnen indienen.
- Bij een eventueel te houden referendum zullen de communicatiemedewerkers van de afdeling Bestuursondersteuning en Voorlichting betrokken zijn voor wat betreft de informatievoorziening en stembuscommunicatie aan burgers.

Burgemeester en wethouders van Houten,
de secretaris,

de burgemeester,

L.W.M. Jansen,
loco

C.H.J. Lamers

Bijlagen die voor u ter inzage liggen op de gebruikelijke wijze:

- collegevoorstel 'Startnotitie referendumverordening Houten', BWV05.0721
- startnotitie referendumverordening Houten t.a.v. de commissie Bestuur d.d. 6 december 2005 met bijlage (eerste concept referendumverordening)
- verslag commissie Bestuur 6 december 2005, met betrekking tot startnotitie referendumverordening

Meegezonden bijlagen bij dit voorstel:

- concept Referendumverordening
- artikelsgewijze toelichting op de referendumverordening

Nr. 2006-025

De raad van de gemeente Houten heeft het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 januari 2006, nr. 2006-025 gelezen en besluit;

gelet op artikel 147 en artikel 149 Gemeentewet;

vast te stellen de:

REFERENDUMVERORDENING HOUTEN

Algemene bepalingen

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. referendum: een raadplegende volksstemming waarbij kiesgerechtigden zich uitspreken over een voorgenomen besluit van de raad;
- b. kiesgerechtigden: diegenen die overeenkomstig artikel B3 Kieswet kiesgerechtigd zijn voor de verkiezing van de leden van de raad van de gemeente Houten;
- c. raad: de raad van de gemeente Houten.

Artikel 2

Een referendum wordt gehouden onder de kiesgerechtigden van het gehele grondgebied van de gemeente.

Voorgenomen besluit

Artikel 3

1. De raad kan op eigen initiatief dan wel op initiatief van kiesgerechtigden besluiten tot een referendum over een voorgenomen besluit.
2. Een referendum kan niet worden gehouden over voorgenomen besluiten:
 - a. over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en de rekening;
 - b. over het voor kennisgeving aannemen van notities en rapporten;
 - c. in het kader van deze verordening;
 - d. over de vaststelling van gemeentelijke tarieven en belastingen;
 - e. waarbij het belang van een referendum niet opweegt tegen de verantwoordelijkheid van de raad voor kwetsbare groepen en hun plaats in de samenleving;
 - f. die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen beslissing waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden;
 - g. ter uitvoering van besluiten van het rijk of de provincie waarbij de raad geen beleidsvrijheid heeft;
 - h. waarvan de inwerkingtreding of uitvoering niet kan worden uitgesteld vanwege de daarmee gemoeide spoedeisende gemeentelijke belangen;
 - i. waarvan de raad van mening is dat er andere dan bovengenoemde dringende redenen zijn om geen referendum te houden.

Inleidend verzoek van kiesgerechtigden

Artikel 4

Het college draagt zorg voor de tijdige bekendmaking van de eventueel aan een referendum te onderwerpen en aan de raad voor te leggen besluiten.

Artikel 5

1. Kiesgerechtigden, in aantal minstens gelijk aan 0,7% van het aantal kiesgerechtigden van de laatstgehouden verkiezing van de leden van de raad met een maximum van 200,

- kunnen bij het college schriftelijk een inleidend verzoek indienen tot het houden van een referendum over een door de raad te nemen besluit.
2. Het verzoek dient vergezeld te gaan van een handtekening van elke verzoeker, met een opgave van diens naam, adres, leeftijd en woonplaats, alsmede van een vermelding om welk te nemen raadsbesluit het gaat.
 3. De in lid 2 bedoelde gegevens dienen te zijn geplaatst op daartoe van gemeentewege verstrekte lijsten.

Artikel 6

1. Het college onderzoekt na binnenkomst van een verzoek, als bedoeld in artikel 5, binnen twee weken of het verzoek door een voldoende aantal kiesgerechtigden is gedaan en of er sprake is van een van de weigeringsgronden, genoemd in artikel 3 lid 2.
2. Indien het college van mening is dat een van de weigeringsgronden zich voordoet, dan verzoekt het college de commissie bedoeld in artikel 10 hierover advies uit te brengen.
3. Ten minste twee werkdagen voor de desbetreffende raadsvergadering, om uiterlijk 12.00 uur, maakt het college aan de raad bekend of naar zijn mening, waarbij het eventueel ingewonnen advies van de commissie wordt betrokken, aan de vereisten voor het indienen van een inleidend verzoek is voldaan.

Artikel 7

1. De raad besluit of aan de vereisten voor het indienen van een inleidend verzoek is voldaan en beslist of een van de weigeringsgronden, genoemd in artikel 3 lid 2, zich voordoet.
2. Indien de raad besluit dat aan de vereisten voor het indienen van een inleidend verzoek is voldaan, houdt de raad zijn besluitvorming omtrent het betreffende onderwerp aan.

Definitief verzoek van kiesgerechtigden

Artikel 8

1. Een definitief verzoek moet worden ondersteund door een aantal kiesgerechtigden dat tenminste gelijk is aan 7% van het aantal kiesgerechtigden van de laatstgehouden verkiezing van de leden van de raad met een maximum van 2.250.
2. Het verzoek, bedoeld in het eerste lid, moet zijn gedaan binnen zes weken nadat de raad het besluit als bedoeld in artikel 7 lid 1 heeft genomen.
3. Het verzoek dient vergezeld te gaan van een handtekening van elke verzoeker, met een opgave van diens naam, adres, leeftijd en woonplaats, alsmede van een vermelding om welk te nemen raadsbesluit het gaat.
4. De in lid 3 bedoelde gegevens dienen te zijn geplaatst op daartoe van gemeentewege verstrekte lijsten.
5. Het college maakt na binnenkomst van het verzoek binnen twee weken aan de raad bekend of het verzoek door een voldoende aantal kiesgerechtigden is gedaan.

Artikel 9

1. Indien het verzoek voldoet aan de hiervoor gestelde eisten, neemt de raad zo mogelijk in de eerstvolgende vergadering na de dag van ontvangst van het definitieve verzoek een besluit over het houden van een referendum.
2. Wanneer de raad heeft besloten tot het houden van een referendum, wordt het betreffende raadsvoorstel op de gangbare wijze behandeld en neemt de raad een voorgenomen besluit.
3. De stemming over het voorgenomen besluit zoals dat luidt na verwerking van de aanvaarde amendementen, wordt aangehouden tot de eerstvolgende vergadering na de dag waarop het referendum wordt gehouden, tenzij eerder negatief over de ontvankelijkheid van het (inleidende of het definitieve) verzoek wordt beslist.

De referendumcommissie

Artikel 10

1. Op voordracht van het college stelt de raad een permanente referendumcommissie in.
2. De commissie heeft tot taak:
 - a. te adviseren met betrekking tot de in artikel 11 genoemde onderwerpen;
 - b. klachten te behandelen over de wijze waarop initiatiefnemers een campagne in het kader van het referendum voeren.
3. De raad benoemt de leden van de commissie voor een periode van vier jaar, welke periode maximaal eenmaal verlengd kan worden.
4. De commissie bestaat uit tenminste drie en maximaal vijf deskundigen.

5. Tot lid van de commissie zijn niet benoembaar personen die deel uitmaken van of werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan van de gemeente Houten.
6. De commissie benoemt uit haar midden een voorzitter en stelt nadere regels vast voor haar werkwijze. Zij stuurt deze aan de raad.
7. De commissie wordt bijgestaan door een ambtelijk secretaris, die geen lid is van de commissie.

Artikel 11

1. De raad vraagt de referendumcommissie advies over de formulering van de vraagstelling van het referendum.
2. De raad of het college kan de commissie advies vragen over:
 - a. de wijze waarop van gemeentezijde voorlichting over het referendum wordt verstrekt;
 - b. organisatorische kwesties;
 - c. de hoogte van het budget dat beschikbaar wordt gesteld voor voorlichting over en de organisatie van het referendum.
3. De commissie adviseert overeenkomstig het bepaalde in artikel 6 lid 2.
4. De commissie brengt haar advies uit binnen vier weken nadat zij daarom verzocht is.

Vaststelling datum, vraagstelling en budget

Artikel 12

Na advies ingewonnen te hebben van de referendumcommissie stelt de raad zo mogelijk in zijn eerstvolgende vergadering vast:

- a. de datum van het referendum, met inachtneming van het bepaalde in artikel 13;
- b. de vraagstelling van het referendum;
- c. het budget dat beschikbaar wordt gesteld voor voorlichting over en de organisatie van het referendum.

Artikel 13

1. Het referendum wordt gehouden binnen zes maanden nadat de raad overeenkomstig artikel 9 lid 2 heeft besloten tot het houden van een referendum.
2. Wanneer in de periode van drie tot zes maanden nadat het in het lid 1 bedoelde besluit is genomen een algemene verkiezing plaatsvindt, wordt het referendum op de datum van die verkiezing gehouden.

Uitvoering

Artikel 14

1. De stukken betrekking hebbende op het door de raad te nemen besluit waarover een referendum wordt gehouden, worden vanaf uiterlijk drie weken voor de datum van het referendum, voor een ieder op de gebruikelijke wijze ter inzage gelegd.
2. De terinzagelegging wordt op de gebruikelijke wijze bekend gemaakt.

Artikel 15

1. Het college is belast met de uitvoering van het raadsbesluit tot het houden van een referendum. Het college regelt de bestuurlijke en ambtelijke coördinatie.
2. Bij de procedure rond de stemming is de Kieswet zoveel mogelijk van toepassing.
3. Deelname aan het referendum vindt plaats door bij stemming de vastgestelde vraagstelling te beantwoorden.

Uitslag en definitieve besluitvorming

Artikel 16

1. Het referendum is geldig indien tenminste 30% van het aantal kiesgerechtigden heeft deelgenomen aan het referendum.
2. De uitslag wordt berekend op basis van meerderheid van het totaal uitgebrachte geldige stemmen.

Artikel 17

De raad neemt zo mogelijk in de eerstvolgende vergadering na de dag waarop het referendum werd gehouden, doch niet later dan twee maanden nadien, een definitief besluit.

Slotbepalingen

Artikel 18

Met hechtenis van ten hoogste twee maanden of een geldboete van de tweede categorie wordt gestraft degene die:

- a. oproepingskaarten, stempassen of volmachtbewijzen namaakt of vervalst met het oogmerk deze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te laten gebruiken;
- b. oproepingskaarten, stempassen of volmachtbewijzen, die hij zelf heeft nagemaakt of vervalst of waarvan de valsheid of vervalsing hem, toen hij ze ontving, bekend was, opzettelijk als echt en onvervalst gebruikt of door anderen laat gebruiken, dan wel deze, met het oogmerk om ze als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te laten gebruiken, in voorraad heeft;
- c. oproepingskaarten, stempassen of volmachtbewijzen voorhanden heeft met het oogmerk deze wederrechtelijk te gebruiken of door anderen te laten gebruiken;
- d. als gemachtigde stemt voor een persoon, wetende dat deze is overleden.

Artikel 19

1. Deze verordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van bekendmaking.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Referendumverordening Houten.

Dit is besloten in de openbare vergadering van de raad op 14 maart 2006.

De raad van de gemeente Houten,

de griffier,

de voorzitter,

E.A. Scholten-Quispel

C.H.J. Lamers